

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	11
KISALTMALAR	15
GİRİŞ	17

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMUYA YARARLI DERNEK KAVRAMI, TARİHSEL SÜREÇ VE VAROLUŞ AMAÇLARI

I. KAMUYA YARARLI DERNEK KAVRAMI	19
A. Kavramsal Tartışmalar	19
B. Kamu Yararı Kavramının Tanımı ve Boyutları	25
1. Kavramın Belirsizliği	31
2. Kavramın Kamu Boyutu	36
3. Kavramın Yarar Boyutu	45
C. Dernek Kavramının Tanımı	50
D. Kamuya Yararlı Dernek Kavramıyla İlişkili Kavramlar	53
1. Sivil Toplum Kuruluşu	53
2. Kamuya Yararlı Kurum	57
II. KAMUYA YARARLI DERNEK BENZERİ KURUMLAR	60
A. Kamuya Yararlı Vakıflar	60
1. Kamuya Yararlı Vakıf Kavramı	60
2. Kamuya Yararlı Vakıfların Hukuki Boyutu	65
3. Alelade Kamuya Yararlı Vakıf ve Kamu Vakfı Ayrımı	66
4. Türk Hukukundaki Belli Başlı Kamu Vakıfları	69
a. Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları	69
b. Türkiye Diyanet Vakfı	72
c. Türk Polis Teşkilatını Güçlendirme Vakfı	73
d. Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı	74
e. Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı	75
f. Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı	76

g. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı	77
h. Jandarma Asayiş Vakfı	78
i. Yunus Emre Vakfı	79
j. Türkiye Yeşilay Vakfı	81
k. Türkiye Uluslararası İslam, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Güçlendirme Vakfı	81
l. Türkiye Maarif Vakfı	82
m. Türk-Japon Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Vakfı	83
n. Türkiye Şehit Yakınları ve Gaziler Dayanışma Vakfı	84
o. Antalya Diplomasi Forumu Vakfı	85
p. Türk Arkeoloji ve Kültürel Miras Vakfı	85
r. Dışişleri Teşkilatını Güçlendirme Vakfı	86
s. Göç Vakfı	86
B. Kamuya Yararlı Spor Kulüpleri	87
III. KAMUYA YARARLI DERNEKLERİN HUKUKİ BOYUTU	88
IV. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNE İLİŞKİN HUKUK SİSTEMLERİ	93
V. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN TÜRK HUKUKUNDAKİ TARİHSEL GELİŞİMİ	97
A. Cumhuriyet Öncesi Dönem: 1909 Tarihli ve 121 Sayılı Cemiyetler Kanunu Dönemi	97
B. Cumhuriyet Sonrası Dönem	100
1. 1938 tarihli ve 3512 sayılı Cemiyetler Kanunu Dönemi	100
2. 1972 tarihli ve 1630 sayılı Dernekler Kanunu Dönemi	102
3. 1983 tarihli ve 2908 sayılı Dernekler Kanunu Dönemi	102
4. 2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu Dönemi	103
VI. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN VAROLUŞ AMAÇLARI	105
A. Hayırseverlik Duygusunun Tatmini	105
B. Kamu Hizmeti Yükünün Azaltılması	107
C. Demokrasi ve Sivil Toplumun Geliştirilmesi	109

İKİNCİ BÖLÜM

KAMUYA YARARLI DERNEKLERİN TÜZEL KİŞİLİĞİ VE TÜRLERİ

I. TÜZEL KİŞİLİKLERİN HUKUKİ REJİMİNİN TESPİTİNDE KULLANILAN ÖLÇÜTLER	113
II. ASLİ (TEMEL) ÖLÇÜTLER	121
A. Kuruluş Ölçütü	121
B. Kamu Yararı Ölçütü	125

C. Kamu Gücü Ölçütü	126
D. Kamu Hizmeti Ölçütü	133
III. TALİ (YARDIMCI) ÖLÇÜTLER	143
A. İdari Teşkilatlanma Ölçütü	143
B. İdari İşlem Ölçütü	148
C. Kamu Malı Ölçütü.....	152
D. Kamu Personeli Ölçütü.....	155
IV. KAMUYA YARARLI DERNEK TÜRLERİ	160
A. Alelade Kamuya Yararlı Dernek ve Kamu Derneği Ayrımı	161
B. Türk Hukukundaki Belli Başlı Kamu Dernekleri	165
1. Türkiye Kızılay Derneği.....	165
2. Türk Hava Kurumu	171
3. Darüşşafaka Cemiyeti	175
4. Türkiye Yeşilay Cemiyeti	176
5. Türkiye Jokey Kulübü Derneği.....	177
6. Asker Kökenli Kişi Dernekleri	180

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN TANINMASI, DENETİMİ VE SONA ERMESİ

I. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN TANINMASINDA ESAS ALINAN İLKELER	183
II. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜ İÇİN ARANAN ŞARTLAR	185
A. Şekli Şartlar.....	188
1. Dernek Tüzel Kişiliğini Haiz Olma	188
2. En Az Bir Yıldan Beri Faaliyette Bulunma	190
3. Alım Satım İşlemlerinin Rekabet Koşullarına Uygun Yapılması.....	191
4. Gelirin En Az Yarısının Toplum Yararına Harcanması.....	193
5. Mal Varlığının ve Yıllık Gelirinin Amaçlarını Gerçekleştirecek Düzeyde Olması	195
B. Maddi Şart: Amacının ve Faaliyetlerinin Topluma Yararlı Olması	196
1. Topluma Yararlı Olma Kavramının Anlamı ve Belirsizliği	197
2. Topluma Yararlı Amaçların Sınıflandırılması	200
III. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN KAZANILMA SÜRECİ	205
A. Başvuru ve İstenen Belgeler	207

B. Başvurunun Değerlendirilmesi.....	209
1. Valiliğin Görüşünün Alınması.....	212
2. İlgili Bakanlıkların ve Hazine ve Maliye Bakanlığının Görüşünün Alınması	213
3. İçişleri Bakanlığının Teklifi	215
IV. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜ İÇİN KARAR MAKAMI: CUMHURBAŞKANI.....	219
A. Cumhurbaşkanının Takdir Yetkisi ve Sınırı	224
B. Cumhurbaşkanı Kararının Niteliği ve Yargısal Denetimi.....	227
V. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN AYRICALIKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	229
A. Statünün Ayrıcalıkları	231
B. Statünün Yükümlülükleri.....	235
VI. KAMUYA YARARLI DERNEKLERİN DENETİMİ.....	236
A. Denetimde Esas Alınan İlkeler	236
B. Denetimin Niteliği ve Kapsamı	237
C. Denetim Türleri	242
1. İç Denetim	243
2. İçişleri Bakanlığı Denetimi	244
3. Devlet Denetleme Kurulu Denetimi	245
VII. KAMUYA YARARLI DERNEK STATÜSÜNÜN SONA ERMESİ	249
SONUÇ.....	253
KAYNAKLAR	257